

En zelfs de dingen die men tot standbrengt zijn in feite te duur betaald omdat gezien de rentelasten de prijs op de duur gemeenlijk veel te hoog wordt.

Nu heeft uw land de laatste jaren nogal wat kunnen doen met aardgasbaten. Maar dat is uiteindelijk ook maar rond 30% van de waarde daarvan. De rest van de opbrengst gaat immers elders heen.

Daarom zoekt men het o.m. in de prijs. Nu kun je dit op kleinere schaal wel doen. Wanneer een gemeentelijk gasbedrijf tegen een redelijke prijs kan inkopen en veel duurder verkopen, zo zal die instantie proberen het verbruik van gas te stimuleren. Daardoor maakt men dan op de duur voldoende winst om bepaalde gaten in de gemeentelijke begroting te dekken.

Alleen vergeten de betrokkenen wel eens, dat dit proces van steeds hogere lasten voor de mensen niet onbeperkt verder kan gaan. Tot op heden heeft men altijd geredeneerd: wij moeten onze verworvenheden behouden en dus verder gaan zoals wij dit nu doen. Dat is alles erg humaan en voor iedereen erg aangenaam.

Men ziet over het hoofd dat je niet steeds maar meer kunt gaan vergen van het inkomen van de mensen die werkelijk voor zich en het land produceren en verdienen. Daarom kun je ook niet steeds verder gaan met het hen opleggen van steeds hogere lasten.

En daar zit nu het haakje. Om u een voorbeeld te geven: de gezondheidszorg in Nederland is perfect. Zeker. Maar zij is zeker ook erg perfectionistisch en dit op kosten van de volksgezondheidsverzekering. Want er zijn heel veel grote ziekenhuizen, die bepaalde functies en specialismen in feite dupliceren.

Dit betekent, dat je niet slechts een enkel centrum per provincie hebt waar weinig voorkomende gevallen en ingrepen gedaan kunnen worden en de patienten optimaal verzorgd kunnen worden, maar dat elk ziekenhuis de eerzucht koestert, al dergelijke gevallen ook zelf te kunnen behandelen.

Maar dit betekent dat er meer specialisten nodig zijn. Er is veel vraag naar hun werk, er komen er dus meer, hun opleiding, maar ook zichzelf worden duurder.

Je hebt vaak gespecialiseerd verplegend personeel van node, dat hierdoor ook een hogere betaling vergt en dus een groter deel van de koek moet hebben. Wij zullen nu maar niet spreken over de kosten van de vele apparaten, de bijzondere uitrusting van operatiezalen, intensieve care afdelingen e.d.

Het resultaat is, dat de prijs van een enkele dag ziekenhuisverpleging op het ogenblik ligt op rond f 300.- terwijl de neiging bestaat om, zolang er lege bedden zijn, patienten langer vast te houden.

Wat er op neerkomt dat niemand behalve de zeer rijken zich in feite op het ogenblik nog ziekenhuisverpleging zou kunnen permitteren wanneer die volksverzekering er niet zo zijn. Dus, zo roept men uit, moet die verzekering in ieder geval blijven bestaan. Maar door het bestaan van die verzekering wordt de medische stand niet meer gekonfronteerd met de patient als degene die moet betalen en worden tarieven dus niet meer gesteld in overeenstemming met de draagkracht van de patienten, maar in overeenstemming met het eigen beeld van wat een gerechtvaardigd inkomen wordt genoemd.

Men ziet wel even over het hoofd, dat hierdoor in ieder geval te veel geld dat door de gemeenschap moet worden opgebracht wordt geïnvesteerd in mogelijkheden tot ingrijpen en behandeling, die te weinig worden gebruikt. Men zou op dit gebied meer rationeel moeten gaan denken en uit moeten gaan van werkelijke behoeften aan specialismen en verpleging en niet van de bereikbaarheid van het ziekenhuis voor verwanten, prestige e.d.

Een dergelijke fout is eveneens in andere zaken ingeslopen. Neem b.v. de werkloosheidsverzekering en sociale voorzieningen. Ik ben het er natuurlijk volkomen mee eens dat iemand die werkloos is toch een zeker inkomen dient te hebben. Ik wil zelfs zover gaan dat ik stel dat iemand die 13 jaar oud is en geen werk heeft, toch een beperkt eigen inkomen dient te hebben

voor zichzelf, genoeg zodat hij of zij desnoods ook zelfstandig kan wonen en niet geheel op de zak van de ouders behoeft te teren.

Maar wanneer de kosten te hoog worden zou je het geldende systeem toch wat moeten veranderen. Op het ogenblik is het zo dat je, wanneer je werkeloos bent alle werk moogt weigeren, b.v. omdat je meer aan steun krijgt, omdat de plaats van arbeid je te ver ligt of je vindt, dat je op die plaats niet past.

Ik denk dat je eenvoudig zoudt moeten stellen: U bent werkeloos? Dan zullen wij u 3 malen een volgens ons en onze komputer aanvaardbaar werk aanbieden. Wanneer u de derde maal nog weigert kunnen wij u helaas geen uitkering meer verschaffen.

Ik ben van mening dat dan het aantal uitkering trekkenden op korte tijd reeds aanmerkelijk af zou nemen. De zaak is immers niet, dat er werkelijk zoveel te weinig werkgelegenheid is. Het is eerder zo dat een ieder op het ogenblik vooral goed betaalde en hoog gekwalificeerde baantjes wil hebben. Dus alleen werk, dat aangenaam lijkt in werkomgeving, voldoende emolumenten geeft etc.

Er is echter wel degelijk vraag naar vakmensen en zelfs ongeschoolde kraachten, wanneer de looneisen die dezen stellen maar niet onredelijk hoog worden. Niet alleen zou door de door mij voorgestelde regeling het aantal werkelozen op korte termijn iets afnemen, maar er zouden ook steeds meer arbeidsplaatsen komen indien de lonen redelijk zijn.

Maar dit durft men niet aan bij de regering omdat er heel wat mensen zijn, die bij de bestaande regelingen en gangbare toepassing daarvan groot belang hebben.

U denkt hierbij mogelijk alleen aan de arme sloeber die ontslagen is en dan, omdat hij een redelijk hoog loon heeft verdient ook een tijdlang een redelijk hoge vergoeding krijgt.

Maar er zijn ook mensen die b.v. - dit zijn feitelijke gevallen - 10 dagen in een jaar werken. Op die dagen eisen zij per avond officieel hoge bedragen als b.v. f 5000.- per avond - ook al moeten zij soms 4500 gulden later onder de toonbank teruggeven. Op grond van dit inkomen eisen zij dan werkeloosheidsuitkering die hoger is dan hetgeen zij bij de werkelijke vergoeding die zij waard zijn ooit per jaar zouden kunnen verdienen. Er zijn o.m. bepaalde artiesten die een dergelijke truc al jaren lang uithalen. En er zijn heel wat seizoensarbeiders, die de winter heerlijk nietsdoen op staatskosten dank zij dezelfde regeling - al heeft men die mogelijkheid de laatste jaren wat beperkt.

Wat dit alles het volk, dus u, belastingbetaler, kost, zullen wij maar niet opsommen. En wat denkt u van mensen die een zeer hoge en zeer goed betaalde baan hebben gehad en, werkeloosgeworden, nu omdat men rekening wil houden met hun normale leefwijze en omstandigheden soms bedragen toucheren van f 70.000 per jaar. Dit zijn maar enkele gevallen. Maar het toont aan dat het systeem niet bepaald zonder fouten is.

Wanneer je de ingeslopen misbruiken beziet kom je tot de konklusie, dat deze wijze van werken wel goed en leuk is zolang je het kunt doen, maar dat hier zeker geen sprake meer is van een wezenlijke tegemoedkoming aan de eerste levensbehoeften van de mens. Uiteindelijk wordt het een systeem waarbij men arbeid niet meer zo belangrijk acht en het inkomen wordt beschouwt als een recht, voortvloeiende uit het feit, dat je burger bent of aan bepaalde namen kunt voldoen. Toch zal het een ieder duidelijk zijn dat in een z.g. eruglopende economie de lasten voor dit alles niet meer op te brengen zijn.

Laat ons dan eens zien naar de crisis in de economie en het economische systeem. Voor mij sprekende vindt ik het alleen maar logisch dat een groot bedrijf als b.v. Philips bepaalde afdelingen wil sluiten omdat die niet rendabel zijn.

Men spreekt over het behoud van arbeidsplaatsen, maar vergeet dat het gemeenlijk gaat om nogal arbeidsintensieve producten waarmede men bij te hoge arbeidslonen op de wereldmarkt eenvoudig niet meer kan concurreren.

Degenen die strijden voor meer arbeidsplaatsen klagen ook, dat er door te veel bedrijven te veel wordt besteed aan een steeds verdergaande automatisering van het arbeidsproces. Maar denkt u werkelijk dat een werkgever iets onnodig gaat automatiseren, wanneer het voor hem in feite goedkoper is met mensen te werken? In de huidige situatie blijkt men echter alleen nog te kunnen concurreren wanneer men de arbeidskosten zoveel mogelijk drukt en het werktempo zo hoog mogelijk houdt. Het is eenvoudigweg goedkoper om dure machines en automaten te installeren dan meer arbeiders aan te stellen, zeker op de lange duur en ongeacht de hoge rentelasten.

Daarbij dient men niet te vergeten dat het loon dat de werker meeneemt maar een deel is van die arbeidskosten. Want daarbij komen de vaak zeer hoge sociale lasten en belastingen die de werkgever heeft op te brengen. Hierdoor liggen de werkelijke arbeidskosten vaak op $1 \frac{3}{4}$ tot 2 maal het uitgekeerde loon.

Wat alles wijst in de richting van een mogelijke oplossing voor de crises, maar dan alleen door het treffen van een aantal maatregelen dat niemand prettig zal vinden.

Spreek dan niet over allemaal inleveren. Dat komt vanzelf wel. Stop als gemeenschap allereerst eens al die dingen te doen, die in feite een overbodige luxe zijn. Stel paal en perk aan allerhande woekeringen in gezondheidszorg. In het onderwijs, bij de sociale diensten enz. Trim alles, breng het terug tot het werkelijk onvermijdelijke, tot normaal.

Maar ja, dat gaat op het ogenblik niet. Want de regering kan dergelijke beslissingen niet nemen in een tijd van gezagscrisis.

Al weer een crisis. Waar zou die dan weer vandaan komen? Gezag heeft iemand in feite eerst dan, wanneer hij ook vertrouwd wordt door anderen. Ik geef toe, dat het vroeger gemakkelijker was het vertrouwen van de mensen te behouden, al is het maar omdat men toen minder begrip had voor hetgeen staatslieden en anderen aan het doen waren.

Op het ogenblik weten de meeste mensen wel ongeveer wat er gaande is. Maar omdat zij geëerdere het nu eenmaal erg vervelend vinden het achterste van hun tong te laten zien proberen zij alles zo lang mogelijk in het vage te houden.

Dit geeft groepen met een andere mening dan die van de overheden dus alle kans, hen aan te vallen. En hun argumenten - al zijn zij niet altijd geheel juist - zijn uitgewerkt, begrijpelijk en worden algemeen verbreid.

Inplaats van duidelijk te zeggen waarop het volgens haar staat zie je dan, dat de overheid gaat schipperen. De gezaghebber doet opeens een stapje terug ook al heeft hij mogelijk van zich uit het grootste gelijk van de wereld. En dit doet het ene ogenblik een minister, een volgens ogenblik een burgemeester of zelfs een ambtenaar.

Zeker, het doet hen wel pijn, maar men wil uiteindelijk met het publiek toch een zo goed mogelijke relatie houden. Maar hoe ziet het er dan uit voor dat grote publiek? Dat redeneert: jullie nemen dus maar beslissingen die niet noodzakelijk zijn en hoopt dan maar, dat wij er niet tijdig achter zullen komen wat jullie doen. Hoe kunnen wij jullie dan nog vertrouwen?

Dit betekent, dat er steeds meer controle komt vanuit het volk naar de regering gericht. Ook wanneer men geen werkelijk deskundig oordeel kan vellen of voldoende gegevens heeft zal men kritiek uit gaan oefenen op alle uitvoerende organen van de staat.

Wat betekent, dat de organen van de staat zich steeds meer in het nauw gebracht gaan gevoelen. Want zij willen in rust kunnen beslissen en hun plannen eerst eens heel goed uitwerken voor zij bereid zijn, daarvan ook maar iets in de openbaarheid te brengen.

De menschen krijgen steeds eerder door dat er iets gaande is. Dus krijg je te maken met een zich in feite steeds meer afwijzend opstellend gouvernement, dat openheid predikt en de openbaarheid feitelijk steeds meer probeert te verschuiven naar geheime vergaderingen en beslissingen, zodat de feitelijke besluiten in het verborgene kunnen worden genomen en eerst naar buiten komen wanneer alles al "voorgekookt" is.

Men beseft onvoldoende dat juist dit voert tot een steeds minder begrijpen wat die overheden nu in feite beogen en dus ook een steeds kleiner worden van vertrouwen, om niet te spreken van een steeds groeiend wantrouwen t.a.v. alles wat die overheden doen.

Is het dan een wonder, dat de menschen beginnen met burgerlijke ongehoorzaamheid en proberen zelf iets te doen, zelf in te grijpen wanneer de overheid in hun ogen tekort schiet?

Ongeacht de vraag of de actie op zich redelijk is of niet, worden wij op het ogenblik gekonfronteerd met actie rond de uraniumcentrifuge. Deze wordt zelfs op dit ogenblik "gepest" - anders kan ik het niet noemen - door demonstranten.

Maar op zich is dit niet zo gek, wanneer wij de boodschap verstaan die in dergelijke acties verborgen ligt. Men zegt in feite tot de staat, de deskundigen en autoriteiten: Jullie kunt ons niet aanvaardbaar maken dat atoomenergie en atoomwapens zoals jullie die kennelijk aanvaarden inderdaad zo weinig gevaarlijk, om niet te zeggen onschadelijk zijn als jullie wel beweren. Je kunt ons eenvoudigweg niet aantonen dat wij ongelijk hebben. En autoriteiten hebben ons al eerder verhaaltjes verteld die later door de feiten werden geloochenstraf. Moeten wij dan nu zo maar en zonder meer aannemen dat jullie hier inderdaad geheel eerlijk en deskundig zijn, dat jullie inderdaad alles bij het rechte einde hebben? Verlangt u dat nu werkelijk van ons, terwijl wij steeds rond ons de bewijzen zien van alle blunders die deskundigen steeds weer slaan? En wanneer jullie hier blunderen kan dit ons leven vergen.

Op gelijke wijze ontstaan conflicten over het milieu. Natuurlijk, zolang de overheid zelf aan alles de hand houdt zal men die overheid ook wel blijven vertrouwen wanneer zij beslissingen neemt op dit gebied.

Maar wanneer je tot de konklusie komt dat overal naar nu blijkt gevaarlijke afvaten gestort zijn met toestemming van of medeweten van die overheden dan zul je hen niet meer vertrouwen wanneer zij nu opeens wel met mooie plannen komen ten bate van de veiligheid en het milieu. M.a.w.: Het falen van overheden plus de toenemende opvoeding van de gewone menschen heeft er toe gevoerd dat een toenemende konfliktsituatie is ontstaan.

Je kunt een dergelijke situatie maar op twee wijzen oplossen. Je zoudt kunnen zoeken naar menschen die zo eerlijk zijn, dat zij in feite geen politici meer mogen heten. Menschen die precies doen wat zij zeggen en wanneer dit niet mogelijk blijkt ook eerlijk toegeven dat zij het niet kunnen doen en zeggen: Ik heb dit verkeerd gezien, maar wij moeten anders doen om die en die reden.

Doorzetten om je prestige te behouden en wanneer men het daar niet bepaald mee eens is de zaak oplossen door het inzetten van speciale eenheden van de politie of zo iets betekent dat het een gevaarlijke zaak wordt.

Want dan komt de andere, de verkeerde oplossing steeds nader bij: een regering die zegt, dat het zo niet meer verder kan gaan en dus het parlement de volmacht vraagt om zonder verder beraad een aantal jaren alleen te doer wat die regering goed vindt. En zeg niet, dat dit nooit kan gebeuren, want een man met een borstelsnorretje heeft eens hetzelfde gedaan t.a.v. de rijksdag in Duitsland.

Trouwens, degenen die spreken van een onoplosbare crisis kan ik niet geheel volgen: Er zijn mogelijkheden om een ieder aan werk te helpen.

En dan heus niet in de ambtelijke sfeer. Het is mogelijk door een verbetering in de ambtelijke benadering en procedures plus een juistere loonstruktuur vele - voornamelijk kleine - bedrijfjes van de grond te krijgen die zeer goede bestaansmogelijkheden hebben.

Vergeet niet, dat er heel wat behoefte is aan allerhande kleinere zaken die nu uit Hongkong en Japan worden geïmporteerd en die evengoed of beter in eigen land gemaakt zouden kunnen worden wanneer de arbeidskosten en overheidsbemoeiingen daar geen stokje voor zouden steken.

Maar ja, om dit werkelijk haalbaar te maken zou er een andere arbeidsmentaliteit moeten ontstaan. En een juiste mentaliteit op dit gebied wordt nu niet bepaald bevorderd door andere machten en instellingen die in de loop ter tijden ontstaan zijn.

Er is een tijd geweest dat vakbonden werkelijk en hard nodig waren: zo rond 1900. Deze bonden hebben inderdaad de overheersing door een botanlaag die alleen eigen belangen diende en meende dat het gepeupel nergens mee te maken had, aangetast.

Maar langzaam maar zeker zijn de bonden zich gaan ontwikkelen tot een soort zelfstandig bestaande staatjes in de staat. Staatjes met een geheel eigen visie, een eigen ideologie en vooral met een neiging tot het spreken van grote woorden en het doen van grote beloften aan de leden.

Die beloften moeten waar gemaakt worden, of dit nu reeel en mogelijk is doet daarbij niet te zeer ter zake. Men moet steeds weer voor de leden iets bijzonders kunnen bereiken. Want wanneer dit niet het geval is heeft de bond binnenkort geen leden meer.

En zonder leden hebben de leiders van die bonden geen macht meer. En mogelijk denkt zo hier en daar een lijdende leider: wanneer wij geen leden en geen macht hebben is er geen bond meer en geen goed inkomen. Dan moet ik ook weer gaan werken ...

O, ik overdrijf wat. Maar niet bepaald veel. Die bonden gaan uit van hun eigen macht. Ik kan dit wel begrijpen. Maar die macht komt in wezen niet meer tot uiting vanuit de arbeiders zelf. Zij komt vanuit een bureaucratie die zich als de dragende kracht, de basis van de vakbondsmacht, langzaam heeft opgebouwd.

Hier vindt u vele ideologen, doctorandussen, accountants, klerken. Kortom mensen die nog nooit met de handen gewerkt hebben, niet eens weten wat het is om zware lichamelijk arbeid te verrichten en toch zich opstellen als mensen die het beste weten, wat dergelijke arbeiders moeten denken, doen, wat hen toekomt enz.

Het is deze op de achtergrond werkende groep, die de beslissingen neemt die dan door de voormannen in heerlijk volkse taal aan de man worden gebracht en maar al te vaak doorgezet terwijl de arbeider en de nederlandse samenleving in feite de rekening moet betalen.

In de laatste jaren is er ook tussen die top van de vakbonden en de vakbondsleden een vervreemding ontstaan. Ook hier is sprake van een toenemend ernstige vertrouwenscrisis. Steeds meer nemen de leden besluiten en kan de bond, tegen beter weten in overigens, niets anders doen dan hen blijven steunen.

U hebt mogelijk niet gehoord, dat b.v. de bonden er in feite voor waren de staking bij de HMM reeds na een week tot 10 dagen te beëindigen. Naar ik meen is deze aanwijzing binnenskamers gebleven, al drong men er wel op aan dat de plaatselijke leiders zich meegaander zouden opstellen. Maar men had zijn leden niet in de hand en had vele dagen nodig om altans een meerderheid te overtuigen dat het genoeg was. Indien het alleen aan de leden-stakers had gelegen was u mogelijk anders vanavond nog komen lopen.

Ook hieruit blijkt, dat men met acties, besluiten en theorieën soms te ver kan gaan. Maar zoals de vakbonden in de laatste jaren meerder malen te ver zijn gegaan en hun leden te zeer wisten te impregneren met de

denkbeeld dat zij onmisbaar zijn, de macht hebben en daar dus gebruik van moeten maken.

Go zien wij dit ook elders. Wat te zeggen van al die maatregelen die men neemt om een lege staatskas te vullen? Ik wil niet overdrijven. Maar de gewone burger ervaart, dat alles duurder wordt en beseft dat daarbij ook steeds meer belastingen zijn die in steeds hogere mate worden geheven. Zeker, het is een oent hier, een dubbeltje daar, een stuiver elders.

Maar iemand die even nadenkt beseft dat daarvan steeds weer een deel, soms zelfs het grootste deel, naar de staat gaat. Want die staat heeft geld nodig.

Het gevolg is, dat vele dingen de burger te duur worden, dat die burger beseft dat hij steeds met minder moet leren leven. Maar hij ziet niet dat de staat die dit veroorzaakt haar eigen werkelijke uitgaven - en dus niet alleen datgene wat zij sommige groepen burgers pleegt toe te werpen - beperkt. In tegendeel.

De uitgaven van de staat worden hoger, het staatsapparaat groeit steeds verder en dreigt een moloch te worden die het inkomen van de werkers geheel wenst te verslinden.

Wanneer je een miljoen ambtenaren of meer hebt dan kunnen die zeker vele goede dingen doen. Tenminste, zolang er voldoende mensen in het land zijn die rendabel werk hebben. Want die ambtenaar werkt niet rendabel in de zin van een bijdragen aan het volksinkomen. In tegendeel. Hij is juist een verbruiker van een voornaam deel van dit inkomen.

Wanneer ik dan ook al die crise van deze dagen in uw land zie, zo vraag ik mij toch af, of zij niet voornamelijk het gevolg zijn van een geheel verkeerde wijze van denken, een geheel onjuiste wijze van reageren op nieuwe situaties.

Soms zijn de gevolgen van de "maatregelen" die men meent te kunnen nemen eenvoudig een lachertje. Men heeft meerdere malen achtereen de tabaksaccijns verhoogd omdat men de inkomsten daarvan hoger wenste. Hetzelfde gebeurde overigens met de accijns op alcohol.

Nu blijkt na verloop van ongeveer een jaar, dat men in wezen minder heeft gekregen, minder dan men verwachtte. Waarop men besloot, die accijns - in naam van de volksgezondheid - nogmaals te verhogen. Men heeft de gelden van de accijns hard nodig. Maar men beseft kennelijk nog niet, dat men met dit alles alleen maar bereikt heeft, dat het verbruik nog verder terug loopt, dat men eventueel overgaat op goedkopere soorten - die zowel bij tabak als alcohol naar men beweert schadelijker zijn voor de volksgezondheid dan de betere kwaliteiten.

Spoortgelijke effecten tonen zich als gevolg van voortdurende prijsverhogingen van benzine, en het scheppen van hogere tarieven van de btw. Vele zaken worden de mensen kennelijk te duur, zodat zij daarmee dan wel langer proberen te doen danwel naar een vervangende mogelijkheid zoeken.

De mensen kopen niet zo snel een nieuwe auto meer, rijden liever wat langer met de oude. Wat kan, want zij rijden minder kilometers per jaar. Men gaat met de tram naar het werk, want de auto nemen wordt te duur.

Zoals heel wat mensen er al op terugkomen in de winter de centrale verwarming lekker door te laten branden en liever bijverwarming gebruiken in hun woonruimte.

Het gevolg is, dat op de duur door de stijgende tarieven en heffingen de inkomsten van de staat niet, zoals bekend, omhoog zullen gaan, maar eerder - en soms zelfs sterk - dalen.

Wat men ook over het hoofd ziet is, dat het eigen inkomen van de burger hierdoor wordt aangetast. En die burger is er aan gewend, dat de verhoging van prijzen steeds weer gekompenseerd worden. Hij zal dus alles doen, om een zo groot mogelijk deel van die extra kosten te verhalen op zijn werkgever of uit zijn bedrijf trekken.

De lonen gaan dus omhoog terwijl de staatsinkomsten in feite een steeds dalende tendens gaan vertonen. Vraag u eens af, hoe groot het deel van de staatsuitgaven is dat men direct of indirect onder de post lonen kan onderbrengen. Ik vermoed dat dit 35 tot 40% is.

Wanneer men aan die lonen en de werkgelegenheid niet wil tornen zo betekent dit in feite, dat er steeds minder geld beschikbaar komt voor het uitvoeren van voor de gemeenschap belangrijke werken, het doen van investeringen e.d.

Wil men daar niet vanaf zien, dan zal men dus moeten lenen. Maar hoe meer je leent, hoe hoger de rentelast wordt en hoe hoger de aanslag die die renten zullen doen op het inkomen van de staat. Wat betekent dat je door te lenen nu wel het een en ander kunt doen, maar dat daardoor je mogelijkheden in de toekomst nog kleiner zullen worden.

Mogelijk hebt u over dit alles nog nooit zo nagedacht; toch is het een interessant beeld om te zien. Want al is dit geen geestelijk onderwerp zo zit er toch wel een lesje in: je moet als mens, maar ook als gemeenschap leren de tering naar de nering te zetten.

Er is ergens een grens die niet overschreden kan worden. Op het ogenblik dat de lasten op hoge inkomens te zwaar worden zal ongeveer de helft van degenen die die inkomens verdienen besluiten maar eens wat minder te doen en te verdienen omdat het voor hen voordeliger is minder te werken, een lager inkomen te hebben. Want het lagere inkomen wordt door het wegvallen van lasten en belastingen vaak voor het grootste deel gekompenseerd. Het is een feit, dat reeds nu bepaalde mensen al op deze wijze zijn gaan reageren zover zij niet de mogelijkheid vonden een groot deel van hun feitelijke inkomen elders onder te brengen en zo uit de greep te houden van de fiscus.

Wij kunnen nu wel roepen, dat er dan een andere mentaliteit nodig is. Maar wanneer het leven grote deelen of zelfs geheel is gericht op stoffelijke zaken, genietingen, inkomsten, bezit, terwijl men voortdurend ook nog vervuld is van de rechten die men meent te hebben, zo zal die mentaliteit niet zo gemakkelijk kunnen veranderen. Ook al beseft men mogelijk dat men op deze wijze als die crises nooit op zal kunnen lossen.

Daarom is er geen mogelijkheid op het ogenblik de toestand binnen zeer korte tijd te veranderen. Maar wel kan men die crises altans enigszins afremmen en de ontwikkelingen op enkele punten mogelijk binnen afzienbare tijd laten omslaan in het tegendeel.

Want de toestanden zijn niet zo hopeloos als sommige mensen wel denken. De negativiteit op vele gebieden komt voornamelijk voort uit een verkeerd gebruik van beschikbare middelen en mogelijkheden, een verkeerde inzet van de bestaande mogelijkheden te verdienen - voor uw land verlening van diensten en handel met het buitenland.

Men zal een andere wijze van leven en denken moeten bevorderen. Maar is dit mogelijk met leuzen als "de welvaart gaat ten koste van het welzijn"? Al ben ik het met deze leuze ten dele eens, zo meen ik, dat het niet feitelijk om welzijn of welvaart gaat, maar dat wij persoonlijk ons beter kunnen gevoelen met minder. De vraag is b.v. of wij onze kontakten met onze medemensen niet beter kunnen baseren op onze eigen persoonlijkheid en uitstraling dan op de auto, het huis of die andere dingen die wij zo juist gekocht hebben.

Dan kun je meer positief leven en denken en dat is geestelijk volgens mij wel heel belangrijk. Wanneer je voortdurend bezig bent met negatief denken en spreken, handelen zelfs, alles afbreekt zonder meer dan ben je ook vooruitwend bezig jezelf in de put te praten.

Maar dat betekent dan ook, dat je tegenover je medemensen steeds agressiever op zult gaan treden, dat je voor jezelf steeds minder rust en vrede kunt vinden. Waar moet je dan heen? Dan leef je in een steeds toenemende innerlijke verwarring en een steeds groter wordende innerlijke strijd.

Je werkelijke geestelijke mogelijkheden en tendenzen worden voor een groot gedeelte onderdrukt. Daar kom je niet verder mee.

Aan de andere kant geeft ik graag toe dat iedereen zich altijd - dat is in Nederland nu eenmaal zo - zich graag verzamelt om de boom waar de kat in zit om te kijken wie dan wel zo gek zal zijn om het dier er uit te halen.

Iedereen zegt natuurlijk dat men het zelf wel zou willen doen, maar ja, de krabbels van die kat, daar is men allergisch voor. Waarbij de vraag is en blijft, of het er wel om gaat wie wat zal doen dan wel of wij iets kunnen doen.

Op zich een eenvoudige vraag. Maar de nederlandse mentaliteit zal er altijd aan toevoegen: wat levert het op? Want die mentaliteit is al altijd door handelsideeen doortrokken geweest.

U kent misschien het verhaal van de duinkerkerkapers die in de haven waren ingesloten door een nederlandse vlootvoogd. Deze liet zijn tegenstanders weten dat hij slag wilde leveren. In die dagen was dat nog gewoon. Wanneer je iemand meende te zijn en een ander vertelde je, dat hij slag wilde leveren, dan leverde je slag.

De duinkerkerkapers ehyer, handig, zonden de bode terug met de boodschap, dat ij te weinig masten hadden en geen kruit. Dat komt gelukkig uit, zo kreet de vlootvoogd. Want wij hebben tegen een zeer aannemelijke prijs nog een aardig aanbod in die artikelen voor u.

Ook in deze dagen bestaat nog steeds de neiging alles tot geld te herleiden. Maar veel haalt dat niet uit, want het geld wordt steeds minder waard. Het enige geld dat nog steeds meer waard schijnt te worden is al zolang uit de circulatie dat het zeldzaamheidswaarde kreeg. En dat is alleen steeds meer waard omdat er steeds meer gekken komen die menen dat ook de prijs hiervan onbeperkt zal kunnen groeien.

Zo is zie je ook in de kunst: mensen die in feite kunnen kotsen van een picassos kopen er een als belegging. En wanneer zij hun geld nu toch eenmaal zo belegd hebben laten zij het ding aan vreinden en bekenden zien om te tonen hoezeer zij wel cultureel ontwikkeld zijn.

Of u mij gelooft of niet, er zijn werkelijk mensen die een picasso hebben hangen in hun heus en dit werk alleen kunnen genieten wanneer zij na een voldoende hoeveelheid sherry hun eigen blauwe periode beleven.

Maar onze raag lui t nog steeds: is er wel een werkelijke crisis? Laa ons eens nagaan wat er gebeurt. Neem b.v. het femonisme. Waarbij zij opgemerkt dat ik het volledig eens ben met degenen, die menen dat een vrouw meer mogelijkheden en maatschappelijke vrijheid dient te hebben. Maar is het daarom redelijk dat een aantal mensen dank zij inkomens die zij aan subsidies ontleen er een roeping van maken en een dagtaak om andere vrouwen, die met hun leven en lot tevreden zijn, ontevreden te maken? Want dit is inderdaad het geval.

In volswijken vooral zie je ook, dat er mensen komen die het heel goed menen met en en alweer door middel van subsidie of gemeentesalaris levende de mensen daar duidelijk willen maken, dat zij leven op een peil dat onjuist is. Maar om in haagse termen te spreken: hun eisen passen meer bij wassenaar dan bij de moerwijk. Uitgaande van dit denkbeeld kun je natuurlijk een ieder duidelijk maken dat er heel wat fout is aan en in die moerwijk.

Maar wanneer je die mensen dat bijbrengt maak je hen, die eens gelukkig waren met hetgeen zij hadden, ontevreden. Daardoor worden zij inderdaad er toe gebracht steeds meer eisen te stellen.

Soms geeft men aan dergelijke klachten daadwerkelijk gehoor en verbetert van alles. Maar dat betekent dan wel, dat die mensen meer moeten gaan verwonen en dat houdt weer in, dat zij veel minder overhouden voor hun plezier en de meer luxr artikelen, waaraan zij wel gewend waren.

En wanneer je de sociale ijverars daarop attent maakt zo roepen zij, dat dit dan maar gekompenseerd moet worden - dus door anderen moet worden opgebracht. Maar die anderen hebben gemeenlijk ook niet al te veel over, dus dan zouden die zich daarvoor moeten gaan beperken. Wat wordt afgedaan met het woordje solidariteit.

Ik vindt het op zich niet vreemd, dat men kunst subsidieert. Maar daardoor wordt de *Macenas* een ammonieme macht. Gevolg is dat de kunstenaar zich niet meer afvraagt, wat het publiek wil en wat het in feite voor zijn prestatie over heeft. Waarop dan de vreemde situatie kan ontstaan dat jonge artiesten bij een experimenteel theater door de staat worden betaald om vanaf de *bühne* het publiek te bespuwen en uit te schelden. Het feit dat daar nog mensen naar toe gaan met het gevoel, dat zij zo iets aan kultuur doen is voor mij het bewijs van de verwardheid en verdwaasdheid van vele mensen in deze wereld.

Ik zou zeggen: wanneer je in je eigen huis iets wilt hebben, zo moet je daarvoor ook betalen. Wanneer je aan sport wilt doen moet je ook daarvoor betalen. Wanneer je persoonlijk iemands diensten van node hebt en geen vriend kan je helpen, zul je ook daar voor moeten betalen.

Maar is het dan geen nzin, dat u een zwaar ge subsidieerde plaats kunt krijgen voor een voetbalwedstrijd waat te hoog betaalde heren te slecht tegen een balletje aantrappen om ook maar iemand in vervoering te brengen? Met het gevolg, dat die tribune nog afgebroken enkele supporters het ziekenhuis in worden geslagen, welke schade dan wederom op kosten van e gemeenschap d- en dus ook van u - worden hersteld? Is dat reeel?

Je zoudt de mensen gewoon weer terug moeten brengen tot het besef, dat je niets krijgt wanneer je het niet zelf wilt gaan betalen ook. Het besef dat er niets in het leven is, wat je zo maar gegeven wordt, dat zelfs genegenheid iets is wat je door je persoonlijke zijn noet verdienen.

De mensen moeten leren begrijpen dat er rechten zijn voor elke mens, natuurlijk. Maar dat die rechten alleen kunnen bestaan, wanneer de mens ook zelf beantwoordt aan de eisen van anderen t.a.v. ditzelfde recht dat men voor zich opeist.

Ik weet wel, dat ik zo hier en daar een paar opendeuren heb ingetrapt. Maar daarmee heb ik uiteindelijk alleen gehandeld in overeenstemming met de gebruiken van de vele kraakgemeenschappen die wij binnen bijna elke grotere stad tegenwoordig als een soort sub-gemeenschap aan plegen te treffen.

Wanneer wij ons realiseren hoezeer exploitatie in de plaats is gekomen van behoefte, hoezeer eigenlijk bestuurlijkheid in de plaats is gekomen van menselijkheid en ons realiseren hoezeer vaak ook in je eigen reacties zelfverheffing met woorden in de plaats komt van hetgeen je pretendeert te zijn dan mogen wij toch wel de konklusie trekken, dat de crisis die bestaat, voortkomt uit deze mensen en hun wijze van leven en denken. Dat deze crisis in feite voortkomt uit hun eigen keuze, zo goed als het merendeel van de problemen die mensen op hun weg plegen te ontmoeten.

Waaraan wij dan mogelijk de konklusie nog toe kunnen voegen, dat al deze dingen op zich niet negatief behoeven te zijn mits de mensen maar beseffen wat er werkelijk gaande is. Want dan worden zij gekonfronteerd met hun eigen werkelijkheid, eigen mogelijkheden en eigen ontwikkeling.

Zodra dit het geval is zal de mens ook de waarheid omtrent zichzelf beter kunnen beseffen, daardoor ook juister kunnen functioneren t.a.v. de inhoud van zijn werkelijke ik en daardoor juister en dus beter ook zal functioneren t.a.v. de maatschappij waarvan hij deel uitmaakt.

Eindkonklusie: Alle negativisme van deze tijd bestaat niet ten onrechte. Want er zijn heel wat negatieve factoren en ontwikkelingen bij voorburing in het spel. Maar degenen die daar zo denigrerend over spreken

zijn degenen, die het zelf veroorzaken.

Degenen die al die geleerde gezichten trekken wanneer zij zich buigen over de moeilijkheden van de maatschappij zijn degenen die zelf mede en soms zelfs hoofdzakelijk, die moeilijkheden tot stand hebben gebracht.

Omdat wij zelf, wanneer wij eerlijk zijn, toe moeten geven dat wij zelf een groot deel van onze eigen problemen hebben veroorzaakt, moeten wij uitgaan van het denkbeeld, dat wij dezen ook op kunnen lossen.

Er is geen sprake van een spiraal die voortdurend verder draait tenzij de mensen zelf die spiraal in stand houden. Er is geen sprake van voortdurend groeiende tekorten tenzij de mensen steeds meer blijven uitgeven t erwijl zij steeds minder verdienen.

Er is geen sprake van een geestelijk vacuum waar mensen in dreigen te vallen. Dat geestelijke vacuum ontstaat door de eisen die wij stellen aan de maatschappij en ons onvermogen onszelf te aanvaarden zoals wij zijn.

Wanneer wij dit leren begrijpen is het vacuum weer gevuld en worden wij zelf weer tot mensen die samen met medemensen de weg verder kunnen gaan. Maar wanneer wij allen alleen maar zeggen dat het wel weer goed zal komen gaat het zeker verkeerd.

Zijn wij eerlijk bereid toe te geven wat er werkelijk verkeerd zit om dan elk van ons, elk op basis van eigen mogelijkheden, plaats in de maatschappij etc. proberen daar iets aan te doen, denkt u dan niet dat er zeer veel zeer snel zal verbeteren?

Wat alle crises, ook de gezagscrisis van deze dagen, komen voort uit regerders en politici die steeds weer toegeven aan niet gerechtvaardigde eisen van groepen die luid genoeg weten te schreeuwen. Maar u laat hen schreeuwen en vormt geen tegenwicht.

Wanneer steeds meer mensen roepen om een eenvoudige en rechtlijnige benadering van alle problemen, wanneer steeds meer mensen beseffen dat het verbeteren van de maatschappij niet een kwestie is van eisen alleen, maar ook van betalen, met geld, inspanningen, offers, komt men mogelijk eens zover dat men aanvaardt, dat een ieder die op aarde iets bijzonders wil hebben dit ook hebben mag, mits hij bereid is daarvoor zelf te betalen.

Dat men beseft dat een ieder zijn eigen geloof en denken mag kiezen en nastreven, maar dan wel op eigen kosten en krachtens eigen inspanningen.

Wanneer dit eenmaal gebeurt zal er geen crisis zijn. Want de crisis wordt niet geïmporteerd. Zij komt voort uit het feit dat wij niet in staat of willens zijn ons aan te passen bij de situaties die wij politiek, economisch of zelfs geestelijk aantreffen.

Crisis worden niet veroorzaakt door de wereld waarin wij leven, maar door onze weigering uit te gaan van die wereld waarin wij leven en daarin onze hoogste waarden zsekende van onszelf alles waar te maken wat voor ons mogelijk is.

Een crisis gaat voorbij wanneer ons besef zich verbetert. Dat is mijn konklusie. Hebt u komentaar?

x - U kan wel merken dat u als geest praat.

- Wat ongetwijfeld waar is. Maar vergeet niet dat, al praat ik als geest, ik mens geweest ben. Ik weet heel goed, dat het niet leuk is wanneer je met wa minder toemoet.

Maar aan de andere kant: wanneer je het zelf niet kunt verdienen, waar haal je dan het recht vandaan anderen te zeggen, dat het toch zo moet? Je kunt vaak veel meer dan je denkt wanneer je je maar de moeite geeft om te doen wat je kunt. En dat is vaak heel iets anders dan hetgeen dat volgens jouw idee wel juist en mogelijk zou zijn op te sommen om dan te eisen dat anderen dit volbrengen en alle kosten die daardoor mogelijk voor jou zouden ontstaan nog aanvullen ook.

Ik spreek niet als wereldvreemde geest. Wij zijn aardig op de hoogte van b.v. uw leven, uw politiek. Wij zijn ons er b.v. heel goed van bewust dat uw heer van Agt kennelijk weer premier moet worden, zodat alles wordt gedaan om dit maar te bereiken, zelfs wanneer het betekent dat men daarvoor de pyda meer zetels moet aanbieden dan men van plan was.

Zoals wij ons er van bewust zijn, dat deze "deskundigen" geen oplossingen hebben kunnen aandragen voor de problemen van uw land. Wel is men het al aardig eens over voorlopige maatregelen. M.a.w.: de rotte kies wordt niet getrokken, maar er komt wel een nieuw flanelen verbandje rond de gezwollen koon.

Wij in de geest weten heel goed wat er omgaat bij de mensen. Daartoe houden wij voortdurend voeling met de mensheid. En wat ik u hier vertel over nederland zou ik even goed kunnen zeggen en betrekking tot de problemen in Engeland, de situatie in Ierland, de eigenaardige ontwikkelingen in de Usa en nog vele andere landen.

Wij weten heus wel wat er gaande is. Maar wij worden, omdat wij moeten spreken over die zaken, gedwongen de essentiële punten te noemen. Ook al besef ik heel goed dat menigeen na dit betoog denkt "waarom zou ik dan minder moeten hebben? Want ik" waarop dan een aantal redenen volgen.

Ik kan die reactie begrijpen. Maar dat wil niet zeggen dat ik haar zonder meer kan billijken. Vergeef mij de volgende uitdrukking, zij is op niemand van de hier aanwezigen van toepassing zonder meer: er wordt een maatschappij opgebouwd waarin parasitisme wordt beschouwd als een normaal en sociaal verantwoord verschijnsel.

Wat mogelijk wat hard gezegd is, maar niet onwaar. Juist daarom verzoek ik U in dit geval niet alleen maar te zeggen "u spreekt uit de geest" maar u ook af te vragen of ik met vele argumenten niet - al is het in uw ogen ook maar een beetje - gelijk heb.

Want je moet eerst de essentie zien voor je je eigen houding opnieuw kunt bepalen en desnoods nogmaals herbepalen t.a.v. die wereld om je heen en datgene wat je van die wereld meent te mogen eisen en verwachten.

Eerst dan ontstaat een bewustwordingsgraad die niet beperkt blijft tot alleen materiele verschijnselen, maar die ook wel degelijk geestelijke mogelijkheden in het ik activeert en daardoor vaak zelfs meer stoffelijke mogelijkheden voor je schept dan waar je nu ooit over hebt nagedacht.

Nu denkt de rest: blij dat ik het niet ben geweest. Toch heb ik het heus niet zo scherp en hatelijk bedoeld. Maar je moet de dingen toch eens een keer durven noemen en zien zoals zij zijn?

Ik weet, dat dit ons vaak kwalijk wordt genomen. In het verleden is het ons door rechts georiënteerde mensen vaak kwalijk genomen dat wij feiten noemden, in dit geval zullen het wel de meer links georiënteerden zijn die ons de feiten kwalijk nemen.

Maar feiten zijn feiten, of je nu links of rechts bent. Het gaat niet om de formulering, maar om de feiten zelf. Indien u mij toe staat nu af te sluiten:

Ik heb geprobeerd u wat feiten te laten zien. Alle voorbeelden die ik daarvoor heb gebruikt zijn in feite alleen het gevolg van een poging het egoïsme en egoïsme, het isolement dat in zovele mensen in deze tijd aan het ontstaan is, te omgrenzen in de verschijnselen die dit veroorzaken.

Dat ik daarvoor de crises als aanleiding heb genomen? Waarom niet, want u zult met de gevolgen daarvan wel op korte termijn weer intens geconfronteerd worden. Er zullen wel weer belastingen de hoogte in gaan, nog meer artikelen duurder worden. En u zult natuurlijk uw verbruik proberen om te schakelen op zaken die iets goedkoper zijn.

Misschien gaat het u als de ieren. Vroeger werden zij arm genoemd omdat zij alleen maar t... stookten. Dank zij de vooruitgang zijn zij nu zo ver dat zij dit weer gaan doen.

Neem het mij niet kwalijk dat ik deze dingen nu eens zo duidelijk zeg en realiseer u, dat ik ergens toch ook wel de punten heb genoemd die niet alleen de wereld en haar fouten betreffen maar vaak ook juist die punten die de oorzaak zijn van uw foute visie op u zelf en op de wereld. Eerst wanneer wij uitgaan van de mogelijkheid dat wij ons vergissen is er voor ons ook een mogelijkheid verder te komen.

En als laatste punt nog dit: Dit jaar brengt ongetwijfeld nog vele veranderingen. Er zullen economisch nog wel enkele vreemde klappen gaan vallen. Maar trek u dit niet al te zeer aan: Wij zitten kort voor de kentering.

Let wel: niet een kentering waardoor al het oude in zijn volle glorie terugkomt, maar een kentering waardoor men, beter beseffende wat de mogelijkheden en onvermijdelijke verhoudingen zijn in een maatschappij, ook weer komt tot een meer maatschappelijk gedrag. Misschien komt men al snel weer tot het aanvaarden van een gezag dat gebaseerd is op vertrouwen en daardoor zal men ook weer kunnen komen tot een dieper beleven van het menszijn, een zich meer werkelijk verbonden weten met de gehele mensheid.

Ik dank U voor uw aandacht. Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Er zijn in het eerste gedeelte van de avond enkele dreunen uitgedeeld naar ik meen. Om u te troosten wil ik u het volgende vertellen:

Ik heb een vader gehad die met harde hand corrigeerde, waardoor mijn zitgedeelte tijdelijk een verhoogde temperatuur vertoonde. Maar als hij dan klaar was sprak hij altijd weer: Ik doe het voor jouw bestwil, maar het doet mij evenveel pijn als jou. En dan heb ik altijd maar gehoopt dat dat waar zou zijn.

In dit tweede gedeelte echter moeten wij ons wat bezighouden met de mens naar binnentoe gezien, met het gebeuren dat in feite in jezelf plaats vindt.

Al moet ik meteen toe geven, dat het voor mij altijd weer moeilijk is juist dit onderwerp op een wat redelijker wijze te benaderen. Want weet u, wanneer je naar binnen kijkt ligt hetgeen je ervaart altijd weer zo tussen stilte en storm.

Je wordt voortdurend opgezweept in jezelf door alles waarvan je meent dat het anders zou moeten zijn. Maar dan kom je soms ook weer even tot rust en denk je weer "wat kan het mij ook eigenlijk schelen." Maar hoe vaak braag je je in feite af, waar de storm in je werkelijk vandaan komt?

Ik ben geneigd bij mijn eigen ervaringen aan te haken. Ik heb in mijn jongere jaren - voor ik in de geest een liefde kon ervaren die totaal anders en ook veel intenser is dan mensen zich zelfs kunnen voorstellen - heel wat liefdes in mijn leven gekend.

Ik leefde nog niet in een tijd dat je "te ver" ging hoor. Dat bestond altans openlijk in die dagen nog niet. Ik leefde nog in de dagen dat de witte bruidsjurk inderdaad en metterdaad door daadloosheid nog verdiend werd.

Maar ja, de mensen werden in die dagen ook nog opgevoed tot een altijd spaarzaam zijn - op elk gebied. Maar in die dagen overkwam het mij elke maal weer, dat ik iets zag, er overkwam mij iets en ik overwon mijn schroom, sprak veelal veel te brutaal volgens de geldende normen. Maar soms had ik toch geluk. Dan "klikte" het eventjes.

Maar ja, het was altijd weer werkelijk eventjes. Want wanneer zij mij dan beter leerde kennen vond zij kort daarop toch iemand die zij beter vond.

Dat kon ik dan natuurlijk niet goed vinden. Ik was verscheurd in mijzelf en vroeg mij af of ik het misschien verkeerd deed? Wel neen. Ik mopperde innerlijk en naar buiten toe over de rotte wereld en die rotmeiden die je altijd weer verlaten net op het ogenblik dat je op hen begint te vertrouwen.

Zo gaat het in feite altijd weer: Je komt in opstand. U bent bezig geweest te spreken over uw wereld en daarbij ook nog over de politiek. Nu, wanneer er één onderwerp bestaat waarbij de verdraagzaamheid snel in de verdrukking komt is het wel de politiek. Want in de politiek is men alleen even verdraagzaam wanneer er een extra zetel te verdienen valt daarmee.

Maar uitgaande van mijzelf kan ik mij voorstellen dat mensen die met dergelijke dingen bezig zijn daar van binnen wel eens heel erg giftig door kunnen worden, denkende "ze doen maar. En wat moet ik dan? Waarom moet ik dat nu weer ..."

Maar als je naar jezelf kijkt kom je - mits je eerlijk bent - tot de konklusie dat ook dit alles in feite berust op de vraag "wat ben ik?" Nu is het jezelf leren kennen een van de meest gruwelijke ervaringen die een mens kunnen overkomen - meestal altans. Ik spreek hier natuurlijk vanuit mijn eigen ervaringen.

Bij u is het mogelijk heel anders. Misschien dat u, wanneer u uzelf innerlijk geheel leert kennen, wel omvalt van vreugde en uitroept: dit alles en dan nog mijn schoonheid ook? Of dat u uitroept "welke seraf verbergt zich in dit omschijnlijk hulsel." Want dat is mogelijk, al is het niet bepaald waarschijnlijk.

Maar wanneer je uiteindelijk naar jezelf gaat kijken dan vraag je je natuurlijk ook af wat je in feite bent en wat je in feite doet. Dan kom je gemeenlijk tot de konklusie dat alles wat je van binnen bent, zeker zolang je nog op aarde leeft, bepaald wordt door de betekenis die je voor anderen hebt.

En daar beginnen dan de moeilijkheden. Want hoe weet je werkelijk wat je voor een ander betekent? Vergissingen maak je juist op dat gebied meer dan genoeg. Ik heb u zo even een kort verhaal verteld over mijn liefdes en had u er nog wel 20 meer kunnen vertellen. Alleen was het dan geen lezing maar eerder een soort symfonia erotica geworden en ik wil Beethoven geen concurrentie aandoen, al was hij dan ook geen schrijver in zijn dagen.

Ik heb echter alle schuld altijd weer bij de ander gezocht. Iets wat mij later, in de geest, nogal eens is opgebroken. U kunt rustig stellen dat ik van de tocht na de overgang verkouden ben geworden en bij de reis door de sferen vele malen behoorlijk reisziek ben geweest. Om niet te zeggen dat ik vaak zeeziek werd van mijzelf en mijn innerlijke beroeringen.

Waarom? Omdat ik in mijzelf wel degelijk een mogelijkheid bezat tot harmonie, omdat er in mijzelf wel degelijke een mogelijkheid bestond om vrede te vinden ondanks alles.

Omdat er voor mij, zelfs op aarde, wanneer ik maar naar binnen had durven zien zoveel te vinden was geweest aan kracht, uitstraling, persoonlijkheid en begrip dat ik daardoor de gehele wereld anders zou hebben beleefd.

Want ze zeggen nu wel dat esoterie een naar binnen kijken is, maar wat binnen is wordt voor een groot deel pas in zijn betekenis onthuld door alles wat er buiten bestaat.

Voor mij in mijn stoffelijke dagen was die betekenis er een van je voelen als het miskende genie in de wereld. Ik was immers zo goed in zoveel dingen en niemand begreep dat?

Dat was natuurlijk volkomen fout. Want wanneer de wereld mij niet kan begrijpen moet de fout bij mij liggen en niet bij de wereld. Per slot van rekening moet je geen noors proberen te spreken wanneer je in frankrijk

bent. Zeker niet, wanneer je daarna de mensen nog de schuld probeert te geven omdat zij u niet begrijpen, terwijl u nu juist van die diepzinnige dingen naar voren bracht. Zo handelen is toch kolder?

Wij leven in de wereld en die spreekt haar eigen taal. Dan moeten wij wel eerst eens in onszelf leren, onze persoonlijke taal te spreken, maar dan moeten wij daarna ook nog leren die taal weer om te leren zetten in iets wat ook voor anderen buiten ons begrijpelijk is.

Dan pas en alleen dan kan er sprake zijn van een wisselwerking tussen ons ik en die wereld. Maar die wisselwerking wordt bepaald door die wereld waarin wij leven en niet door onszelf alleen.

Dan moeten wij dus alles doen om in onszelf de kracht en de mogelijkheid te vinden om de verschillen waar mogelijk te compenseren en in ieder geval die wereld naar onszelf toe zodanig te vertalen dat wij haar kunnen aanvaarden en toch gelijktijdig onszelf kunnen blijven.

Al is het moeilijkste wat er voor een mens kan bestaan geloof ik wel een altijd en ondanks alles jezelf blijven. Ik heb iemand gekend die pas zichzelf werd wanneer hij buiten zichzelf van woede was. Waarbij het wonderlijke was, dat hij dan weer meeviel. Dat lag waarschijnlijk aan het beroep en de status van de man:

Hij was notaris en ouderling. Zelfs op zeer jeugdige leeftijd was hij al ouderling en zag daar dan ook naar uit. Wanneer deze man dan eens een keer woedend werd was een ieder verbaasd over de flux de bouche, de wijze waarop hij de dingen wist te zeggen met het gebruik van vele gemene woorden die een ouderling niet eens mag kennen.

De duidelijkheid waarmee hij dan gevoelens tot uiting bracht die hij anders altijd achter zijn lofgnet en een vroom gezicht wist te verbergen was overrompelend, grandioos.

Ik ben bang dat het met ons ongeveer zo is. O, ik zeg ons. Nuja wanneer ik over u praat moet u maar denken "hij weet niet beter". Maar wat wij aan de buitenkant tonen is ook altijd weer heel iets anders dan wij van binnen zijn. En wat wij eigenlijk echt zijn komt gemeenlijk eerst oprecht naar buiten, wanneer wij voor een ogenblik vergeten wat wij in de wereld voorgeven te zijn.

Maar de innerlijke waarheid ligt in ons, is datgene wat wij echt zijn. Inclusief al die mooie woorden die je nooit gebruikt omdat dat nu eenmaal niet zo behoort.

Zonder gekheid. Ik heb in mijn leven mensen gekend die drieletter woorden beschouwden als iets, waar je als fatsoenlijk mens niet mocht beginnen. Zelfs woorden als tot en als waren voor hen "Komende aan" of indien desal niettegenstaande".

Hun taal was doorspekt met desalniettemin, alsdan, overziende, evident, meermalen beschouwd en dergelijke taalkundige opbatoeren. Nu ja, ik zal u er niet mee vermoeien. Wanneer u voorbeelden daarvan wilt horen kunt u naar een kamerzitting gaan, alwaar men dergelijke taalkundige anomalia pleegt te demonstreren om te verhullen wat men zegt of om te verhullen dat men niets te zeggen heeft.

Of misschien kunt u nog wel een zeer oude dominee vinden, zo een man die de tale kanakans spreekt met het dialect van Mozes en de woordenschat van Adam.

Waarmede ik maar wil zeggen, dat ook u ergens anders bent dan u pretendeert en dit infedite drommels goed weet, ook al wilt u het natuurlijk voor anderen en mogelijk uzelf liever niet weten.

ergens hebt u in uzelf veel meer mogelijkheden en krachten dan u tegenover anderen ooit zult toegeven. Al is het alleen maar omdat u bang bent dat een ander er om zal lachen of dat u misschien eens zult falen. Want zo is een mens nu eenmaal.

Let wel, ik spreek nog steeds uit mijn eigen ervaringen en niet uit

de uwe. Per slot van rekening moeten wij netjes blijven vanavond.

Vergeef mij, wanneer deze laatste opmerking aan het verkeerde adres was gericht. Maar je komt op een geven ogenblik wanneer je dood bent - of mogelijk wanneer je werkelijk wijs wordt al voordien - tot de konklusie:

Wanneer ik mij nu eens allereerst bezig ga houden met hetgeen ik innerlijk ben en mij daarbij vooral richt op alles waardoor ik innerlijk vrede ken, zonder aan de wereld verder verwijten te maken of eisen te stellen, zo wordt ik opeens voor mijzelf weer meer aanvaardbaar, wat prettig is.

Want er is niets erger dan een mens die regelmatig kotsmisselijk wordt van de wereld omdat hij in feite kotsmisselijk is van zichzelf. En hoe vaak komt dit niet voor?

Weglopen kan natuurlijk wel. Je kunt in dromen vluchten. In mijn tijd deed je dit door boeken als Lady Chatterleys Lover te lezen en soortgelijke zaken. Ergere had men in die dagen nog niet zoveel tenzij men veel geld had. Maar de betreffende werken stonden dan afgesloten achter groene gordijntjes in de bibliotheek.

O, u weet daarvan niets? Nu, wanneer iemand welgesteld was en in het geheim bepaalde interessen toch wel vervolgde had hij in zijn bibliotheek een afsluitbare kast - meestal mahonie - waar in de deuren een mooi rasterwerk was aangebracht met daarachter groene gordijntjes, zodat geen onbevoegde kon zien, wat voor schatten daarin werden bewaard.

Je zou kunnen zeggen dat in die dagen achter groene gordijntjes steeds weer de feiten des levens werden verborgen die men wel kende, maar waaromtrent men de kennis aan anderen niet toe placht te geven.

Vroeger deed men b.v. of een vrouw niet leefde onder haar middel. Vandaar ook dat men zo sterk de nadruk legde op de bovenkant. Wat later werd de achterkant eveneens aanvaardbaar en dus gesierd met een queue de Paris. Die stak wel uit, maar was in die dagen in.

Ik heb mij - ik heb de naweeën van die mode meegemaakt - nog wel eens afgevraagd waarvoor die verdikking goed kon zijn. Maar goed. Later heb ik ontdekt dat het een kussentje was dat je wanneer je ging zitten op kon wippen. Dan had je meteen nog een steuntje in de rug ook.

Ik wil maar zeggen: zo was het gewoon in die dagen. Dat de vrouw ook onder haar middel leefde wilde men toen niet weten. Nu is het zo dat de vrouw leeft tot de nek en dan weer onder het middel. Zij heeft dus een grote bek en voor de rest nuja.

(Dank U) Ik doelde niet specifiek op u, maar zelfkennis siert de mens. Ik had het eerder over de moderne benadering van het fenomeen vrouw.

Ik vindt de vrouw inderdaad een fenomeen - trouwens ook vroeger. Al is het alleen maar omdat ik mij nooit heb kunnen voorstellen dat je van iets anders dan een fenomeen zo plotseling en geheel onderste boven zoudt kunnen zijn.

Maar goed, laat ons wat wegdrijven van deze bijna pseudo-erotische verhandelingen en ons weer begeven op de weg die ik helaas vanavond met u dien te bewandelen: de esoterie.

Een innerlijke waarheid wordt bepaald door al wat er in je bestaat. Wanneer je eenmaal leert dit te begrijpen blijkt steeds weer, dat je in jezelf over krachtreserves beschikt die je nooit vermoedde. Je kunt opeens veel meer doen en zijn dan een ander wanneer je die kracht gebruikt, alleen maar omdat je in jezelf die kracht inderdaad hebt geaccepteerd en ook het wezen daarvan deels hebt leren begrijpen.

Elke keer wanneer je de krachten die in je leven op de juiste wijze weet te gebruiken krijg je een gevoel van "dat ben ik dan toch ook nog." Je kunt je daarbij natuurlijk wel eens vergissen, want je hoort vaak niet hoe anderen je noemen, maar toch.

Je bereikt een zekere mate van zelfaanvaarden ongeacht de verschijnselen. Dat is het eerste begin van een weg naar zelfkennis. Iemand heeft de weg naar zelfkennis eens beschreven als een eerst een bergbeklimmen, dan koorddansen over de kloof van het menszijn om dan uiteindelijk te belanden in het paradijs van de werkelijke vrede.

Nu ben ik nooit een goed koorddanser geweest en ik ben er toch gekomen. Dat voor de degenen onder u die denken dat zij hoogtevrees hebben. Zo ver en zo hoog behoeven wij het zeker niet te zoeken. Maar wij moeten wel begrijpen dat wij allereerst toe moeten naar een begrip voor ons eigen menszijn. Dus niet wat anderen zijn en doen, maar wat wijzelf zijn, denken en gevoelen.

Hebben wij dit eenmaal bereikt dan komt het moeilijkste ogenblik. Ik neem aan dat daarom die vergelijking met koorddansen is gemaakt. Want nu moeten wij met de aanvaarding en erkenning van eigen wezen als basis ook nog de wereld leren aanvaarden.

In het begin lijkt het juist bij die pogingen, of je in de leegte rondtast. Je krijgt een gevoel van : daar ben ik nu met mijn beste bedoeling en kennis van eigen wezen en die wereld stroomt maar rond mij voorbij als een woette bergbeek. Ik weer niet wat ik er mee aan moet.

Tot je begint te begrijpen dat het juist het wezen van de mensheid is zich voortdurend in veranderingen bruisend verder te spoeden, snel en nooit geheel zonder conflicten. Dat haar voortgang altijd gepaard gaat met een daverend gedonder.

Wanneer ik in die fase verkeerde heb ik wel eens gedacht dat God toen hij de wereld schiep de mens een tijdlang bekeek en toen sprak: Laat ons nu de Niagarafalls maar maken, dan kunnen de mensen eens horen hoe hun gedaas mij in de oren klinkt.

Weten doe ik dit natuurlijk niet, want ik ken God zo goed niet. Ik weet dat Hij er is. Maar potverdorie, als je loopjongen bent in een international, ken je dan de directeur? Nou dan. En God is nog heel wat meer dan de directeur van een international, want Hij heeft een interstellair bedrijf.

Om kort te gaan: je moet de wereld en het zijn leren aanvaarden ongeacht wat het is. Ik ben mijzelf en die wereld gaat aan mij voorbij? Ik blijf mijzelf. Dan blijkt dat ik wel degelijk een functie heb t.a.v. die wereld en juist omdat ik over de strijd en misachting die die wereld mij schijnt te geven weg kan treden kom op een punt, waarop ik mijzelf kan zijn en gelijktijdig toch beest deel kan zijn van die wereld.

Het is een samenvoegen van je innerlijke en uiterlijke wereld om te komen tot het besef van een werkelijkheid die in de innerlijke wereld afzonderlijk al evenmin als in de innerlijke wereld volledig te vinden is, maar die door de wisselwerking tussen die twee ontstaat.

Dat woord wisselwerking zegt heel veel. Dat was bij mijn vader en moeder ook zo: Het begon meestal met een vader die ons op ons nummer zette. Dat nummer zat dan kennelijk bij het achtereinde. Maar daarvan heb ik u reeds verteld.

Daarna kwam moeder, die hem verwijten maakte. Daarna gingen wij de kamer uit - naar zo iets mochten kinderen niet luisteren. De volgende ochtend had papa dan een werkelijk stralend gezicht, moeder zag er wat slaperig uit en enige dagen heerste er weer vrede op aarde.

Wat waren van die typerende dingen. Je zoudt kunnen zeggen dat pa in konflikt met zijn wereld was en ons daarom de klappen gaf die wij eigenlijk op dat ogenblik niet zo hard hadden verdiend.

Moeder kwam voor ons, op bracht de spanning op een ander niveau en ving zo de schokken op waardoor wij allen weer tot een redelijke aanvaarding van de wereld kwamen. Ik hoop dat ik dit netjes en duidelijk genoeg zeg.

Natuurlijk, het is wat dwaas om te spreken over een soort kruisbestuiving tussen ons persoonlijk ik en de eeuwigheid. Maar ergens is er toch iets wat daar wel enigzins op moet gelijken. Want eerst op het ogenblik dat wij onszelf aanvaarden en ons deel van die wereld gevoelen gaat de wereld ons beïnvloeden zodat wij iets van de eeuwigheid gaan gevoelen.

Dat kun je dan niet omschrijven. In moderne termen is het zo iets als een zalige en positieve trip. Niet dat ik iets weet over trips hoor. Het laatste wat ik over een trip hoorde dat ik kon verwerken handelde over de na mijn tijd ontstane Tripje en Lizabertha. En dat was meen ik iets geheel anders. De ouderen onder U weten misschien nog waarover ik spreek, maar voor mij was dit als een verbluffende uiting van een zeer moderne tijd. Iets wat mij verblufte toen ik daaromtrent in de geest eindelijk enige gegevens kon opnemen.

Maar goed. De bedoelde beleving kun je niet omschrijven. Het is een zweven in een baaierd van kleuren, het zweven op een soort melodie die je nooit weer zult kunnen geven. Jij spreekt met de gehele wereld, de gehele wereld spreekt met jou en uiteindelijk weet je niet eens of je iets gezegd hebt.

Deze belevingen krijg je elk ogenblik weer wanneer je eenmaal vtede met jezelf en de wereld hebt gevonden en zo eindelijk iets van de tijdloosheid in jezelf kunt ervaren.

Maar ja, men zegt mij wel eens, dat ik een zeer ouderwetse geest ben - en sommigen zeggen mij zelfs dat ik daar blij over moet zijn. Het enige wat mij dan weer niet bevalt is dat die laatsten mij gemeenlijk met broeder aanspreken. Want ik en uiteindelijk altijd nogal kieskeurig geweest op mijn familierelaties.

Nu ja. Probeer te begrijpen wat ik over esoterie probeer te zeggen op mijn heel simpele en misschien wel krankzinnige manier. Esoterie, is een in jezelf God vinden omdat je geen strijd kent met jezelf en dan probeert de wereld te kennen voor wat zij is zonder te trachten haar tot je evenbeeld te maken.

Zo eenvoudig is het. Wij zijn niet op de aarde gekomen om de mensen en die wereld te verbeteren. Trouwens, degenen die dit in uw dagen te hard proberen komen in een klooster, een verbeteringsgesticht of een gekkenhuis terecht. Want volgens de leiding van heden is er niets te verbeteren. Men wil alleen jou nog verbeteren.

Maar als je je laat verbeteren wordt je onverbeterlijk. En als je onverbeterlijk bent dan behoef je aan esoterie niet meer te beginnen. Probeer dus je wereld maar te nemen zoals zij is, jezelf te aanvaarden zoals je bent en op die manier in jezelf te ontdekken wat er in je leeft.

Men beweert, dat het binnenste van de mens een soort tempel is. Ik heb echter het voorrecht gehad enkele moderne mensen te ontmoeten, waarbij het meer leek op een disco. Maar wat geeft dat, wanneer je gelukkig bent?

De diepste kern van ons wezen, wanneer wij die eenmaal bereiken, is een soort gelijk, iets met licht en kracht. De rest komt er dan niet meer zo op aan. Want wanneer je innerlijk gelukkig bent kan er buiten je veel gebeuren zonder dat je daardoor van streek geraakt. Het is net als bij je kinderen. Opvoedkundig kun je kiezen tussen stok en Spock, maar je houdt van ze. Zo ook je verhouding met de medemens. Soms lokken zij je verwensingen af maar dat verandert niets aan het feit, dat je van hen houdt.

En dat is nu esoterie: innerlijk rust en geluk vinden en zo, gebeure wat er wil, je medemens lief blijven hebben.

Goeden avond.

(tweede spreker iets bekort)

d.d. 19 juni 1981

—o—o—o—o—o—